

Motion

1977/78: 1985

av Lars Werner m. fl.
om nationalisering av den svenska bilindustrin

Sveriges största privatägda industriföretag, AB Volvo, har slutit en principöverenskommelse med norska staten om att 40 % av koncernen – frånsett Volvo Flygmotor AB – skall övergå i norsk ägo. Denna händelse är av avgörande vikt för framtiden för stora delar av den svenska verkstadsindustrin. Den har varit omgärdad med så mycket hemlighetsmakeri att några möjligheter att behandla saken inom ramen för den allmänna motionstiden icke funnits. Ej heller föreligger proposition i ärendet. Händelsens stora vikt och omständigheterna kring densamma uppfyller således väl vad som fordras enligt RO 3 kap. 15 § om rätt att motionera till riksdagen om händelse av större vikt.

Volvos handlande riktar sig mot det svenska folkets intressen. Kapitalägare visar än en gång prov på sin ansvarslöshet gentemot samhället. För dem är profiten rättesnöret. I en situation då industrisysselsättningen i Sverige minskar och industriinvesteringarna avtar inom landet väljer Sveriges största privatägda industriföretag att flytta delar av sin produktion – AB Volvo Penta – utomlands, vilket i första hand direkt kommer att beröra 500 anställda. Dessutom ämnar företaget i Norge etablera en s. k. utvecklingsfunktion för material och komponenter. Utvecklingen av en ny bilmodell skall också ske där, liksom en väsentlig del av produktionen av denna modell. Detta innebär på sikt förlorade industriplatser i Sverige. Produktion som annars kunde ske här förläggs utomlands. Detta kan få allvarliga konsekvenser för den framtida produktionen i Sverige.

Den svenska staten har sökt avtal med Norge för att Sverige skulle få någon form av deltagande i exploateringen av de norska oljefyndigheterna. Volvos principöverenskommelse med Norges regering griper in också i detta: Volvo blir svensk huvudintressent i den norska oljan. Den privatkapitalistiska storkoncernen Volvo har förekommit staten och dikterar nästan direkt villkoren för de fortsatta statliga förhandlingarna med Norge. Det är en utomordentlig illustration till maktförhållandena i klassamhället.

Bilindustrin är en tung del av det svenska näringslivet. Bilproduktionen sysselsätter direkt eller indirekt uppemot 400 000 arbetare och tjänstemän. Vad som sker inom denna industri har således en strategisk betydelse för hela samhällsekonomin. Bilindustrin borde därför också vara underkastad samhällelig kontroll och planering.

Den svenska bilindustrin dras nu med vissa problem. Planerna på en sammanslagning av de två bilproducerande företagen i Sverige blev inte av. Detta hade lett till en ytterligare skärpning av den privata industriella

maktkoncentrationen. Det alternativ som Volvoledningen nu går in för är inte mer acceptabelt. Det kan öppna för en utflyttning av en storindustri ur landet. Det är redan ett allvarligt led i en pågående trend, där storföretag lägger mycket av sitt utvecklingsarbete utanför Sverige.

Mot denna bakgrund kan inte riksdagen sitta med armarna i kors och låta storföretagen styra landets utvecklingsmöjligheter och t. o. m. villkor för mellanstatliga förbindelser. Bilindustrin, som spelar en så central roll inom svenskt produktionsliv, måste nationaliseras – innan den kapitalistiska profithushållningen driver denna industrigren dit den tidigare drivit t. ex. varven.

Ett snabbt förstatligande av bilindustrin aktualiseras av de nu timade händelserna. Det har främst en samhällsekonomisk och sysselsättningspolitisk motivering. Men det måste också ses mot bakgrunden av att bilindustrins resurser måste mobiliseras i ett samhälleligt program för att dämpa privatbilismen. Dess ohämmade utveckling har främst i storstäderna skapat allvarliga miljöproblem. Dess vidare utbredning representerar också ett slöseri med knappa tillgångar. Bilindustrins produktion bör i framtiden delvis kunna inriktas på alternativ produktion av kollektiva transportmedel.

Med hänvisning till ovanstående och till RO 3 kap. 15 § om att motion får väckas med anledning av händelse av större vikt föreslås

att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om skyndsamt förslag till nationalisering av den svenska bilindustrin.

Stockholm den 25 maj 1978

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

TORE CLAESON (vpk)

LARS-OVE HAGBERG (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

GUSTAV LORENTZON (vpk)

KARIN NORDLANDER (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)

TOMMY FRANZÉN (vpk)

KARL HALLGREN (vpk)

INGA LANTZ (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

OSWALD SÖDERQVIST (vpk)